

Maahanmuuttaja- äidit

**VOIMAANTUVAT
JA ROHKAISTUVAT**
käyttämään suomen kieltä Vantaalla

TEKSTI NIINA MERILÄINEN
KUVAT VANHEMMAT MUKAAN KOULUUN -HANKE

Äidit mukana ja Vanhemmat mukaan kouluun

-hankkeet ovat Vantaan kaupungin sivistystoimen ja Careerian yhteishankkeita. Vanhempien koulutuksesta ja työelämäpolutuksesta vastaa ammatillista koulutusta järjestävä Careeria. ESR-rahoitteinen hanke "Äidit mukana" aloitti toimintansa vuonna 2017 Vantaan Länsimäen ja Rajakylän kouluissa. Opetushallituksen rahoittama sisarhanke "Vanhemmat mukaan kouluun" aloitti toimintansa vuonna 2018 Vantaan Lehtikuusen koulussa. Toiminta laajenee syksyllä 2019 vielä kahteen uuteen kouluun Vantaalla.

Koulussa oman lapsen kanssa

"Nyt minä puhun ja ymmärrän paremmin."

Hankkeen maahanmuuttajavanhempi.

"Äidit mukana" ja "Vanhemmat mukaan kouluun" -hankkeiden tavoitteena on maahanmuuttajien kouluttautumisen, kotoutumisen ja työllistämisen nopeuttaminen sekä syrjäytymisen ehkäiseminen. Tarkoituksena on luoda malli, jonka avulla lisätään myös maahanmuuttajavanhempien mahdollisuuksia kanssakäymiseen suomalaisen yhteiskunnan kanssa sekä vuorovaikutusta oman lapsen opetushenkilöstöön. Mallin avulla

Äidit mukana ja Vanhemmat mukaan kouluun

Hankkeissa parannetaan kodin ja koulun välistä yhteistyötä, tutustutaan asuinympäristöön ja vahvistetaan työelämätaitoja. Samalla maahanmuuttajavanhempien suomen kielen taito kehittyy.

vahvistetaan paitsi maahanmuuttajavanhempien suomen kielen taitoa, myös kotoutumista ja integroitumista yhteiskuntaan. Tämä toteutuu luku- ja kirjoitustaitoa vahvistamalla, opiskelemalla matematiikan perusteita sekä kotoutumiskoulutuksen sisältöjä Careerian opettajien kanssa sekä osallistumalla peruskoulun 1. ja 2. luokkien opetukseen. Peruskoululuokissa vanhempien tukena ovat lisäksi Careerian työvaltaisessa oppimisessa olevat koulunkäynninohjaajat.

Opiskelemalla suomen kieltä, matematiikan perusteita ja kotoutumiskoulutuksen vastaavia sisältöjä samassa koulussa oman lapsen kanssa myös käsitys oman lapsen koulumaailmasta ja koulujärjestelmästä syvenyy. Maahanmuuttajavanhemmat oppivat tukemaan omia lapsiaan koulutehtävissä ja sopeutumisessa suomalaiseen päivähoito- ja koulutusjärjestelmään. Yhteistyö kodin ja koulun välillä paranee. Tavoitteena on, että kotona olevat maahanmuuttajavanhemmat voisivat kehittää suomen kielen taitojaan niin, että ne mahdollistaisivat ammattiopinnot ja työelämään siirtymisen hankkeeseen osallistumisen jälkeen.

Koulutus keskittyy lisäksi työelämävalmiuksien parantamiseen, digitaitojen harjoittamiseen sekä oman asuin ympäristön palveluihin tutustumiseen. Syrjäytymisen ehkäisyn näkökulma on läsnä koko koulutuksen ajan. Careerian opettajat ovat mukana peruskouluissa koordinoimassa toimintaa paikan päällä koko lukuvuoden ajan. Lisäksi hankkeissa on mukana Careerian S2-opettaja. Careerian opettajat tukevat maahanmuuttajavanhempia myös kevätkaudella työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa, jossa oppimista pyritään tehostamaan kielitietoisella opetuksella, suomen kielen opetuksella ja yksilöllisellä työelämäsanastolla. Tarkoituksena on löytää kullekin vanhemmalle sopiva ala,

Myös lapset ovat tervetulleita osallistumaan!

jolloin heidät voidaan myös ohjata sopiviin jatko-opiskeluihin. Vanhemmille toteutetaan osaamiskartoituksia sekä kielitasotestejä hankkeen alkaessa ja loppuessa.

Hankkeiden kohderyhmänä ovat maahanmuuttajavanhemmat, joiden lapsi on aloittanut tai aloittamassa koulunkäynnin perusopetuksessa. Myös vanhemmat, joiden suomen kielen taito kaipaa vahvistusta esimerkiksi pitkän kotona olon jälkeen, voivat osallistua hankkeisiin. Toiminta on kohdennettu erityisesti vanhemmille, joiden työllistyminen ja kielen oppiminen on ollut haasteellista.

Monipuolista toimintaa ja yhdessä tekemistä

"Tästä hankkeesta hyötyvät varmasti kaikki, niin koulu, vanhemmat kuin asuinaluekin. Hanke auttaa varmasti kotoutumisessa, syrjäytymisen ehkäisyssä, kielen ja kulttuurin oppimisessa. Ja antaa myös rohkeutta yhteistyöhön eri kulttuureiden välillä." Peruskoululuokan opettaja.

Yhteistyötahot ja Vantaan kaupunki ovat nähneet hankkeiden tulosten vaikuttavuuden, minkä seurauksena malli laajenee syksyllä 2019 kahteen uuteen kouluun. Luku- ja kirjoitustaito on paljon muutakin kuin kykyä lukea ja kirjoittaa. Se lähtee myös kyvystä ymmärtää käsitteitä ja liittyy vahvasti ihmisen mahdollisuuteen osallistua sekä vaikuttaa. Mallia on kehitetty toiminnan aikana yhä enemmän koulua ja vanhempia (perheitä) palvelevaksi. Vahvaksi osaksi hankkeiden mallia on tullut kotoutumisen edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy yhdessä suomen kielen oppimisen kanssa. Asiantuntijoiden vierailut on sisällytetty osaksi mallia, ja siihen liittävää sanastoa on käsitelty yhdessä Careerian opettajien kanssa.

Hankkeissa vierailevat mm. koulun toimijat, alueen lähipoliisi ja paikalliset järjestöt (työllisyys-, harrastus- ja vapaa-ajan

Vanhemmat kokevat, että oman lapsen opettajaan on nyt helpompi olla yhteydessä.

Vanhemmat SPR Tikkurilan ensiapuryhmän kouluttajien Saara Sahlstedtin ja Raija Toivasen kanssa harjoittamassa pienen lapsen ensiapua.

toimijat). Vanhemmat ovat päässeet harjoittamaan alkusammutusta Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen turvallisuuskouluttajan kanssa sekä harjoittelemaan SPR Tikkurilan kouluttajien kanssa pienen lapsen ensiapua. Vanhemmille on tämän lisäksi pilotoitu omaa hyvinvointiryhmää yhdessä Sporttia Kaikille ry:n ja Vantaan kaupungin liikuntapalveluiden kanssa. Myös retkiä on tehty yhdessä mm. paikalliseen neuvolaan ja kirjastoon sekä erilaisiin varhaiskasvatuksen palveluihin. Oman asuinympäristön hahmottaminen auttaa oman lapsen tukemisessa ja ymmärtämisessä. On lisäksi tärkeä tietää, mistä saa apua tarvittaessa.

Vanhemmat ovat itse kuvailleet ymmärtävänsä hankkeisiin osallistumisen myötä suomen kieltä ja oman lapsen maailmaa paremmin. Sanasto on kasvanut ja vanhemmat ovat oppineet paljon uusia asioita. Eri-tyisen kiitollisia vanhemmat ovat olleet siitä,

Äidit mukana ja Vanhemmat mukaan kouluun

että käyttävät nyt rohkeammin suomen kieltä eri asioimistilanteissa. Lisääntynyt rohkeus ja kielitaito näkyvät myös asioitaessa eri virastoissa, jolloin tulkkia ei enää halutakaan mukaan, vaan halutaan pärjätä itsenäisesti.

Tärkeä osa mallia on kodin ja koulun välisen yhteistyön parantaminen. Vanhemmat ovat kokeneet, että hankkeet ovat tuoneet heitä lähemmäksi oman lapsen kouluyhteisöä ja opettajia. Läksyjä tehdään yhdessä kotona koulupäivän jälkeen. Suomen Pakolaisavun Linkki-hanke on pitänyt ryhmille koulutusta Wilma-järjestelmästä ja Suomen Vanhempainliitto on käynyt kertomassa toiminnastaan hankkeiden vanhemmille. Vanhemmat kokevat, että lisääntyneen tiedon myötä oman lapsen opettajaan on helpompaa olla yhteydessä.

Hankkeiden tavoitteena on ohjata vanhempia kohti koulutusta ja työelämää. Työelämä- ja digitaitojen oppiminen on keskeinen osa hankkeiden mallia. Vanhemmat ovat opiskelleet tietoteknisiä perustaitoja opettajien kanssa tietokonehuokassa sekä oppineet samalla siihen liittyvää sanastoa. Hankkeissa hyödynnetään erityisesti toiminnallisuutta, pelillisyyttä, kuvallista materiaalia ja videoita. Yhdessä tekeminen auttaa ymmärtämään asioita paremmin.

Jatkopolut työhön ja ammattiopintoihin

"Vanhempien kielitaito, kotoutuminen ja työelämävalmiudet ovat edenneet vauhdilla. Tämä heijastuu koko perheeseen mukana olevien vanhempien kautta."
Peruskoululuokan opettaja.

Vanhemmat ohjautuvat kevätkaudella työkokeiluun. Hankkeet tekevät tiiviisti yhteistyötä Uudenmaan TE-toimiston kanssa ja sopivat vanhemman työkokeilusta heille nimetyn vastuuvirkailijan kanssa. Monelle vanhemmalle työkokeilu on ensimmäisiä kontakteja työelämään. Hankkeiden luomat

Vanhemmat opiskelevat luku- ja kirjoitustaitoa myös toiminnallisten menetelmien, kuten pelillisyyden kautta.

Vanhemmat peruskoulun oppitunnilla.

Vanhemmat Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen turvallisuuskouluttaja Jukka Tuomilan kanssa alkusammutusharjoituksessa.

työnantajakontaktit ulottuvat laajalle, ja niitä kehitetään jatkuvasti. Careerian opettajat toimivat työpaikkojen yhteyshenkilönä ja tekevät työpaikkakäyntejä työkokeilupaikkoihin. Tavoitteena on ohjata työssäoppimista kielitietoisesti ja löytää kullekin vanhemmalle sopiva jatkopolku prosessin jälkeen. Työssäoppiminen on turvallinen tapa kokeilla, olisiko tämä ala sopiva juuri minulle.

Mallin kehittäminen tapahtuu Careerian opettajien ja S2-opettajien yhteistyönä. Mielissä pidetään koko ajan hankkeen tavoitteet, saadut tulokset, koulun ja vanhempien toiveet. Palautetta kerätään kevätkaudella vanhempien lisäksi koulun opettajilta, perusopetusluokkien lapsilta sekä yhteistyötahoilta. Syksyn 2019 pilottina tulee olemaan

vuorovaikutteisen sadutuksen vieminen hankkeen ryhmiin, jolloin vanhemmat opettelevat lukemaan satuja omille lapsilleen. Mallissa sovelletaan Family Learning -metodia, johon on käyty tutustumassa mm. Irlannissa ja Ruotsissa. Ulkopuolista dataa hankkeista tullaan keräämään eri oppilaitosten opiskelijoiden tekemien lopputöiden kautta syksyllä 2019.

Monet hankkeiden vanhemmista ovat päässeet siirtymään ammatillisen koulutuksen piiriin ja ovat saaneet keikkatöitä mm. kunnallisesta varhaiskasvatuksesta hankkeissa toteutetun työkokeilun jälkeen. Omat haaveet ja toiveet ovat selkiytyneet, ja Careerian opettajat auttavat saavuttamaan ne. Voimaantumisen, lisääntyneen itsevarmuuden ja rohkaistumisen myötä tulevaisuus näyttää valoisammalta.

Oman asuinympäristön hahmottaminen auttaa lapsen tukemisessa ja ymmärtämisessä.